

SEMINARIO DE RELIXIÓN

CPI Xanceda

Proxecto didáctico

ESO

Curso 2022-2023

ÍNDICE:

	<u>Páx.</u>
Índice	2
1)Membros do seminario.....	4
2)Ensinanza da Relixión.....	4
3)Características do desenvolvemento curricular da área de Relixión.....	6
4)Obxectivos xerais da área de Relixión Católica.....	6
4.1) Educación secundaria obrigatoria.....	6
5) Grao mínimo de consecución.....	8
5.1) 2º ESO.....	8
5.2) 4º ESO.....	15
6) Desenvolvemento das competencias básicas.....	24
6.1) 2º ESO.....	28
6.2) 4º ESO.....	39
7) Contidos.....	51
7.1) 2º ESO.....	51
7.2) 4º ESO.....	53
8) Temporalización.....	54
9) Metodoloxía.....	55
10) Ferramentas para a reflexión e avaliación da práctica docente.....	58
11) Material Empregado.....	62
11.1) TICS.....	62
11.2) Plan Lector.....	64
12) Avaliación.....	66

12.1) Avaliación inicial na ESO.....	68
12.2) Criterios de avaliación.....	68
12.2.1) 2º ESO.....	68
12.2.2) 4º ESO.....	70
13) Alumnos pendentos.....	72
13.1) ESO.....	72
14) Plan de convivencia.....	73
15) Actividades extraescolares.....	74
16) Avaliación da programación	74
17) ANEXO I Á PROGRAMACIÓN (criterios de cualificación, avaliación extraordinaria).....	78

SEMINARIO DE RELIXIÓN: PROGRAMACIÓN

1) MEMBROS DO SEMINARIO

Este Seminario está formado por unha profesora, nomeada pola Administración a proposta do Ordinario da Diocese, tal e como se contemplan estes nomeamentos na lexislación vixente, atendendo desta maneira ás necesidades docentes deste centro na área de Relixión Católica en ESO.

A profesora do seminario é:

DONA. Mª JOSÉ MAROÑO OTERO, coa titulación académica para impartir a área de Relixión, dedicación especial docente e que comparte centro co IES Ordes o cal é o seu centro de referencia.

Este Seminario está situado nun local do primeiro piso, compartido co Departamento de Física e Química, Tecnoloxía, Educación Física e Bioloxía.

2) ENSIANZA DE RELIXIÓN

A formación relixiosa e moral católica conta cunha longa tradición no sistema educativo español e, respondendo á razóns profundas da institución escolar e á dereitos humanos recoñecidos pola Constitución española, está garantida actualmente polo Acordo suscrito entre o Estado español e a Santa Sede sobre Ensinanza e Asuntos Culturais, firmado o 3 de xaneiro de 1979, no cal se establecen os principios que fan posible as garantías constitucionais.

A Lei Orgánica da Mellora da Calidade da Educación ten en conta, na Disposición Adicional Segunda, o dereito dos pais á formación relixiosa e moral dos seus fillos, segundo as súas convicións, establecendo que a ensinanza da relixión incluírase como área ou materia nos niveis educativos que corresponda.

Os Decretos de Ensinanzas Mínimas desenrolan dita Disposición Adicional Segunda en canto a súa presenza curricular e condicións académicas, aplicando a exclusiva competencia da xerarquía eclesiástica para determinar o currículo propio da ensinanza relixiosa católica neste caso.

Neste marco, a ensinanza da relixión e moral católica preséntase como opción libre para o alumnado e obrigatoria para os centros.

A ensinanza relixiosa contribúe á calidade da educación dende a proposta e desenvolvemento dos coñecementos, valores e actitudes que conforman o seu propio currículo. Faino desenvolvendo especialmente a capacidade transcendente do alumnado, facilitándolle unha proposta de sentido último para a súa vida e iluminando o fundamento daqueles valores comúns que fan posible unha convivencia libre, pacífica e solidaria.

Non podería existir unha formación integral, e polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa a capacidade transcendente. Esta capacidade básica do individuo, adquire o seu auténtico cumprimento na busca de sentido último da vida.

Enraizada no máis profundo do ser, o alumnado vai descubrindo (tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios de cada idade) nos símbolos e signos do seu entorno, no progreso e humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e particularmente, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá.

O currículo da ensinanza da relixión católica é unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, axeitada á idade do alumnado, ás esixencias epistemolóxicas da materia, ás expresións culturais do entorno e ás demandas didácticas do sistema educativo. Xunto con outras opcións da área de relixión, enmárcase nun contexto histórico e social, inclúe parte do gran acervo cultural e artístico que emana da fe católica e doutras confesións, e posibilita a análise comparada dos contidos e liñas básicas das grandes relixións vixentes.

Considérase como obxectivo fundamental da clase de Relixión o desenvolvemento integral da persoa, tendo en conta a incidencia na vida dos temas relixiosos. E para que isto sexa eficaz, nunca se poñen límites a actitude crítica dos alumnos, antes ben ábremlles as canles para clarificar as súas dúbidas e prexuízos que limitan normalmente, en tópicos. Axudar aos adolescentes a ir descubrindo sen escándalos as obxeccións que se debe afrontar nun mundo pluralista, para que a fe, os axude a aportar solucións ós problemas do mundo actual.

Axudar que esa fe sexa mais persoal, que os xoves aprendan a situarse no mundo como crentes, con capacidade de dialogar e manter a súa actitude de crentes.

Isto non é obstáculo para desenvolver o cuestionario establecido e aprobado polo Ministerio de Educación e Cultura e pola Comisión Episcopal de Ensinanza, Xunta de Galicia.

No curso 2022-2023 hai matriculados neste centro na materia de Relixión Católica 45 alumnos/as en Educación Secundaria Obrigatoria. En 1º ESO, hai 15 alumnos/as, en 2º ESO hai un grupo de 8 alumnos/as, en 3º ESO hai un grupo de 9 alumnos/as e en 4º ESO hai 13. Non hai libro de texto.

Defendemos, unhas actitudes dignas e respectuosas, que tanto o profesorado coma a área gocen dun tratamento semellante as demais materias, sen privilexios, pero tamén sen admitir discriminación.

3) CARACTERÍSTICAS DO DESENVOLVEMENTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN

1. Exposición integral da mensaxe cristiá dende a fe da propia Igrexa, como un ofrecemento aberto a todos e con un saber razoable.
2. Diálogo aberto, respectuoso e crítico con outros campos do saber.
3. Apertura do alumno a transcendencia e posibilidade de facilitarlle os contidos máis esenciais da fe cristiá, sen reducionismos nin deformacións, de acordo coa xerarquía de verdades e coas posibilidades socioculturais e psicolóxicas do alumno en cada idade e en cada medio humano.
4. Utilización dunha linguaxe básica común, respectuosa co pluralismo para evitar a disociación entre unha linguaxe sacra e unha linguaxe secular simplemente fenomenolóxica.
5. Interdisciplinabilidade, de xeito que a ensinanza da Relixión encaixe ben no marco curricular e nunha globalización da educación.

4) OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

4.1) EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

Ao rematar a Educación Secundaria Obrigatoria preténdese que o alumno sexa capaz de:

- a) Situarse ante a dignidade da persoa humana pola súa orixe, a súa transcendencia e a súa finalidade, e descubrir os elementos do feito relixioso e as súas diferentes manifestacións na historia e na vida dos pobos, que responde as súas grandes cuestión sobre a existencia.
- b) Analizar os interrogantes profundos do ser humano (vida, morte, dor) para valorar as respostas que a fe cristiá e outras relixións dan sobre o sentido da vida.
- c) Coñecer os documentos fundamentais da fe católica que conteñen a mensaxe cristiá, para comprender e expresar de maneira axeitada esta mensaxe revelada e as súas formulacións de fe.
- d) Saber utilizar a Biblia situándoa na súa orixe, forma e finalidade e interpretación

axeitada en relación coa historia e á experiencia relixiosa de Israel e como expresión da revelación de Deus Pai ós homes.

e) Identificar a Xesucristo como Fillo de Deus encarnado entre os homes mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, vida e presenza do Espírito Santo na Igrexa.

f) Coñecer e valorar o sentido e finalidade da Igrexa como a realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega nos feitos máis importantes da historia española e europea.

g) Interpretar o significado dos signos e símbolos relixiosos mais relevantes, con especial atención aos sacramentos e as celebracións relixiosas mais estendidas no entorno social e relixioso evitando a discriminación por crenzas relixiosas.

h) Descubrir os fundamentos racionais e da revelación que xustifican a ensinanza moral da Igrexa e orientan os hábitos sociais relacionados coa vida, a saúde, a sexualidade, o amor, o uso e consumo dos bens e o medio ambiente.

i) Descubrir e analizar o significado co que se ordena a convivencia e as formas de organización social: a tolerancia activa, a solidariedade, liberdade, xustiza, participación, responsabilidade e o diálogo entre as relixións, sinalando a orixe cristiá dos mesmos e aplicándoos ás situación persoais e sociais habituais.

j) Aprender a ordenar de forma xerárquica os valores, as actitudes e normas que conforman o ser cristián en orde a tomar opcións que poidan dar sentido a súa propia vida.

k) Aprender a emitir xuízos que desenrolen a formación da conciencia moral, tendo en conta os principais fundamentais da moral cristián, o dereito a liberdade e a responsabilidade, aplicándoos á pluralidade de opcións presentes nos medios de comunicación e nas realidades sociais, económicas e políticas do seu entorno.

l) Coñecer, valorar e respectar o patrimonio relixioso, artístico e cultural mediante a linguaxe simbólica e icónica da arquitectura, pintura, literatura, música e liturxia, como expresión das grandes etapas da historia da Igrexa e da cultura do seu entorno.

5) GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

5.1) SEGUNDO CURSO DE ESO

UNIDADE 1	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
Deus, persoa e relixión	1.1	Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	1
	2.1	Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	1
	3.1	Escrebe o argumento do relato bíblico «Abraham e Isaac».	1
	3.2	Expresa unha ensinanza deste relato para a vida persoal.	1
	4.1	Investiga, coa Biblia, sobre algunha dimensión humana.	1
	4.2	Valora o sentimento espiritual.	1
	5.1	Selecciona dúas dimensións e dous valores que debe desenvolver máis para medrar de forma integral.	1

UNIDADE 2	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
-----------	----------	-----------------------------	------------

Dignidade e vida cristiá	1.1	Valora, en tres situacións do teu contorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	1
	2.1	Define brevemente que son o proxecto persoal de vida e o proxecto de vida cristiá.	1
	2.2	Describe a Xesús de Nazaret e a Virxe María como os principais modelos de vida cristiá.	1
	3.1	Extrae unha ensinanza do relato bíblico «A parábola dos talentos».	1
	3.2	Enumera dous comportamentos que debería realizar cada día para desenvolver as súas capacidades.	1
	4.1	Describe como investir o tempo para mellorar dous aspectos da vida persoal.	1
	4.2	Participa nun cine-fórum sobre a dignidade humana.	1
	5.1	Expón dúas ensinanzas para desenvolver un verdadeiro proxecto persoal de vida.	1

UNIDADE 3	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Acción humana e	1.1	Resume o fundamental e o máis orixinal da moral católica.	1

moral católica	1.2	Indica o argumento, as claves de interpretación e dúas ensinanzas morais que se poden extraer do relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora».	1
	2.1	Expresa a diferenza e complementariedade entre a ética universal e a moral cristiá.	1
	2.2	Resume o fundamental e o máis orixinal da moral católica.	1
	3.1	Indica o argumento, as claves de interpretación e dúas ensinanzas morais que se poden extraer do relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora».	1
	4.1	Participa nun debate sobre a espiritualidade cristiá a partir do modelo de María de Nazaret.	1
	4.2	Autoavalía o grao persoal de empatía.	1
	5.1	Busca solución, desde o exercicio da liberdade, a un dilema moral.	1

UNIDADE 4	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
Revelación e relación	1.1	Busca e elixe dous personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	1
	2.1	Describe como se relaciona o cristián con Deus.	1

con Deus	3.1	Escribe o argumento, a imaxe de Deus presente no texto e a ensinanza do relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael».	1
	3.2	Investiga a biografía e a resposta de fe de dúas mulleres da Biblia.	1
	4.1	Participa nun cine-fórum para aprender a relacionarse con Deus.	1
	4.2	Indaga por medio dun cuestionario a súa actual relación con Deus.	1
	5.1	Participa nun disco-fórum sobre o valor da oración.	1

UNIDADE 5	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Revelación e fe cristiá	1.1	Participa nun disco-fórum sobre o valor da oración.	1
	2.1	Identifica a fe cristiá.	1
	2.2	Expón dúas investigacións bíblicas sobre a fe.	1
	3.1	Enumera 2 actitudes e comportamentos que facilitan ou impiden a fe.	1

	3.2	Exprasa unha ensinanza que se pode extraer para a vida actual do relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo».	1
	4.1	Participa nun debate sobre o don da fe formulado nun disco-fórum.	1
	4.2	Escoita e respecta os sentimentos dos demais.	1
	5.1	Participa nun cine-fórum sobre os valores da fe.	1

UNIDADE 6	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Como interpretar a Biblia?	1.1	Identifica, clasifica e compara os Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	1
	2.1	Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na <i>Dei Verbum</i> en torno á interpretación da Biblia.	1
	3.1	Expón a interpretación e a ensinanza do relato «A historia de Xonás».	1
	4.1	Practica a <i>lectio divina</i> .	1
	5.1	Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica.	1
	6.1	Participa nun debate sobre os valores e calidades da amizade.	1

UNIDADE 7	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
O Deus cristián	1.1	Identifica, clasifica e compara os Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	1
	1.2	Le un par de relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	1
	2.1	Compara a orixinalidade do Deus trino do cristianismo coa experiencia de Deus noutras relixións.	1
	3.1	Explica o argumento e ensinanza principal do relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».	1
	3.2	Analiza e extrae dúas conclusións dun vídeo sobre a relación con Deus.	1
	4.1	Investiga na Biblia sobre os atributos do Deus cristián.	1
	4.2	Interioriza atributos de Deus e desenvolve a espiritualidade.	1
	4.3	Participa nun disco-fórum sobre o sentimento cristián.	1
	5.1	Recoñece que a persoa humana necesita o outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	1
6.1	Participa nun cine-fórum sobre Xesús, como o maior exemplo de identidade persoal.	1	

UNIDADE 8	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Fe, Credo e vida eterna	1.1	Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relaciónaos coas verdades de fe formuladas no Credo.	1
	2.1	Clasifica dúas verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	1
	3.1	Define o que é a escatoloxía cristiá e as verdades de fe da resurrección, o ceo e o inferno.	1
	4.1	Describe o significado e principal ensinanza do relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo».	1
	5.1	Investiga coa Biblia e extrae unha conclusión sobre a vida eterna.	1
	5.2	Dialoga sobre o sentimento de recollemento e paz interior.	1
	6.1	Participa nun cine-fórum sobre o valor e a experiencia de cambiar de vida.	1

UNIDADE 9	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
	1.1	Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.	1

A Igrexa católica	1.2	Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas propias palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	1
	2.1	Describe a unidade e santidad da Igrexa.	1
	2.2	Elabora materiais, utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.	1
	3.1	Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «A parábola dos xornaleiros da viña».	1
	3.2	Investiga coa Biblia sobre a misión da Igrexa.	1
	4.1	Participa nun disco-fórum sobre o tema «Pescador de homes».	1
	4.2	Reflexiona sobre o grao de sociabilidade e convivencia.	1
	5.1	Aplica o valor da solidariedade.	1

5.2) CUARTO CURSO DE ESO

UNIDADE 1	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Descrición da unidade	1.1	Redacta tres datos sobre a vida e as ensinanzas de Buda.	1

	2.1	Identifica e clasifica os trazos principais (ensinanza, comportamento e culto) das relixións monoteístas.	1
	2.2	Busca información e preséntale ao grupo dúas respostas das distintas relixións ás preguntas sobre o sentido da vida.	1
	3.1	Le e resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico «Rut, a estranxeira».	1
	3.2	Describe tres valores necesarios para mellorar situacións conflitivas actuais relacionadas coas relixións.	1
	4.1	Recapacita e medita sobre a paz.	1
	4.2	Participa en debates sobre a busca de sentido da vida.	1
	5.1	Autoavalía a súa capacidade de diálogo.	1

UNIDADE 2	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Experiencia relixiosa e revelación de Deus	1.1	Define brevemente a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.	1
	1.2	Describe brevemente a experiencia relixiosa de Xesús.	1

	2.1	Razoa nunha línea por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	1
	2.2	Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	1
	3.1	Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «Noé e o diluvio universal».	1
	3.2	Participa nun debate sobre ensinanzas presentes no texto.	1
	4.1	Analiza e reflexiona sobre a súa actitude relixiosa.	1
	4.2	Participa nun disco-fórum sobre a contemplación.	1
	5.1	Participa nun cine-fórum sobre o valor de seguir un bo mestre.	1

UNIDADE 3	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Deus, historia e Igrexa	1.1	Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopana historia de Israel.	1
	2.1	Resume en que consiste a dobre realidade da Igrexana historia.	1

	2.2	Extrae tres conclusións sobre a historia da Igrexa nos séculosXV a XXI.	1
	3.1	Expresa o argumento e principal ensinanza do relato bíblico «O profeta Xeremías».	1
	3.2	Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	1
	4.1	Dialoga sobre a dimensión espiritual do agradecemento.	1
	4.2	Reflexiona sobre o sentimento de aproveitar o tempo.	1
	5.1	Participa nun cine-fórum sobre a fidelidade.	1

UNIDADE 4	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
O mesías e a moral da vida pública	1.1	Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e do Mesías político.	1
	1.2	Esfórzate por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.	1

	2.1	Argumenta desde os principios da moral católica da vida pública.	1
	3.1	Resume e extrae unha ensinanza do relato bíblico «A historia do rei Saúl».	1
	3.2	Expón as principais calidades dun bo gobernante segundo a Biblia.	1
	4.1	Reflexiona ante dilemas morais que formula a vida pública.	1
	4.2	Participa nun cine-fórum sobre o sentido do sufrimento.	1
	5.1	Aplica o método ver-xulgar-actuar ante un problema actual da sociedade e a política.	1

UNIDADE 5	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
Xesucristo, Igrexa e misión	1.1	Localiza, selecciona e argumenta en dous textos evanxélicos a chamada de Xesús.	1
	2.1	Busca e identifica unha persoa que actualiza hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúa a misión de Xesús.	1

	3.1	Resume e explica o argumento, as ensinanzas e a simboloxía da pesca milagrosa.	1
	3.2	Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	1
	4.1	Imaxina e expresa que lle comunicaría a Xesús.	1
	4.2	Participa nun cine-fórum sobre a entrega persoal.	1
	5.1	Describe como ser críticos e evitar ser manipulados polos medios de comunicación social.	1

UNIDADE 6	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	Nº sesións
Xesucristo, sacramentos e Matrimonio	1.1	Clasifica os sacramentos da Igrexa católica.	1
	2.1	Describe en que consiste o sacramento do Matrimonio e cal é a súa liturxia.	1
	3.1	Le o texto bíblico do «Canto ao amor cristián» e expresa en que consiste este amor.	1
	4.1	Reflexiona e expresa creativamente a espiritualidade amorosa.	1

	4.2	Participa nun cine-fórum sobre como salvar un matrimonio.	1
	5.1	Participa nun role- playing a partir dun dilema sobre o casamento.	1

UNIDADE 7	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Igrexa, moral e sexualidade	1.1	Expón o que é a sexualidade humana.	1
	2.1	Expón o que é a sexualidade humana.	1
	3.1	Expresa o significado dos relatos bíblicos de «A creación do home e a muller».	1
	4.1	Elabora un xuízo a partir de testemuños que exemplifique nunha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	1
	4.2	Expresa o seu sentimento cara a Cristo por medio dunha poesía.	1
	5.1	Resolve un dilema moral relacionado co verdadeiro amor.	1

UNIDADE 8	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
------------------	-----------------	-----------------------------------	-------------------

Igrexa, autoridade e verdade	1.1	Define e diferencia os termos autoridade legal e xusta, autoridade moral e autoritarismo.	1
	1.2	Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	1
	2.1	Localiza e xustifica un acontecemento da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	1
	2.2	Recoñece e valora na Igrexa dúas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	1
	3.1	Sintetiza o argumento e a mensaxe relixiosa do relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces».	1
	4.1	Enumera un acontecemento da historia no que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	1
	4.2	Analiza o seu nivel persoal de sinceridade.	1
	5.1	Participa nun disco- fórum sobre a verdade.	1

UNIDADE 9	ESTÁNDAR	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	Nº sesións
Os cristiáns e a civilización do amor	1.1	Sintetiza por escrito en que consiste a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.	1

	2.1	Investiga e debate sobre algunha iniciativa eclesiástica do seu contorno que colabora na construción da civilización do amor.	1
	3.1	Cumpre a ficha do relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».	1
	3.2	Responde afirmacións erróneas con argumentos propios.	1
	4.1	Explica a importancia de valorar cada persoa, cada cousa e cada momento.	1
	4.2	Participa nun cine-fórum sobre a vida eterna.	1
	5.1	Interioriza e enumera polo menos catro comportamentos necesarios para cambiar o mundo.	1

6) CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA NA ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Na Educación Secundaria, a opción católica ten en conta as características psicolóxicas propias da adolescencia. Nesta idade o alumno plantéxase especialmente a actitude persoal ante o relixioso dunha forma mais racional e entra nunha fase de interiorización que supón un descubrimento maior de si mesmo e unha capacidade crecente de abstracción.

A ensinanza da relixión católica na escola atense a súa propia finalidade, que é a formación plena do alumnado mediante os sistemas propios de aprendizaxe que se concretan no currículo e o seu desenvolvemento. As propostas da ensinanza relixiosa católica constitúen en si mesmas unha cosmovisión do mundo, da vida e do ser humano que fan posible a formación integral. Isto realízase mediante a presentación sistemática, orgánica e científica da mensaxe, vida e persoa de Xesucristo, presente na súa Igrexa, avalada pola Escritura, pola Tradición e o Maxisterio da Igrexa, transmitida a través da acción educativa do profesor coa súa preparación científico-técnica e a súa testemuña cristiá.

As achegas da ensinanza conforman unha maneira de ser e de vivir no mundo, de xeito que os principios, valores e actitudes que xenera axudan o alumnado a situarse ante a tradición cultural, a coñecer e ofrecer os elementos básicos do cristianismo xeradores de cultura, e a insertarse cooperativa e criticamente na sociedade. As súas propostas son cualitativamente transcendentales e vivas, realizadas na persoa do mesmo Xesucristo, polo que pode e de feito da resposta o sentido último da vida.

As competencias básicas como son as interpersonais, interculturais, sociais e cívicas e a comunicación lingüística adquiren nesta área elementos básicos para a súa adquisición o longo da ensinanza obrigatoria. Toda persoa ten a necesidade dunha base sólida sobre a que construír a existencia persoal e social. Os adolescentes e xoves fanse preguntas profundas sobre o sentido da súa existencia que esixen unha resposta, a vez que transcendente, de carácter universal e estable. Hai que ter en conta que nesas idades desenrólase a razón formal, a súa capacidade de abstracción e xeneralización de conceptos. É capaz de analizar e sintetizar elementos distintos e plurais, inducir e aplicar símbolos e signos a súa propia vida e a realidade inmediata. Nesta etapa é cando un se plantexa as razóns da existencia e a actitude persoal ante o relixioso con relación a propia vida persoal e social. Son cuestións vitais e a súa inseguridade demandan modelos de vida auténticos no proceso de maduración da personalidade. A ensinanza relixiosa católica vai insistir na proposta explícita da persoa de Xesucristo, os seus principios, os valores e actitudes que xera , polo que o alumnado ten que

reflexionar sobre a conducta persoal e social.

A formación relixiosa desenrólase na escola nun diálogo auténtico coa realidade cultural, informando sobre a relación e influxo mutuo entre a cultura occidental e o feito relixioso cristiá, entrando nun diálogo fecundo e responsable con esa cultura, composta por ideas, principios, valores, modos de vida seguindo o exemplo do Evanxeo.

Destacan as seguintes competencias clave:

Competencia en comunicación lingüística.

A ensinanza relixiosa católica na escola utiliza a linguaxe académica, aquelas linguaxes que conforman a cultura que se transmite na área de relixión, así como as linguaxes da propia ensinanza relixiosa. O diálogo da fe coa cultura contribúe a competencia en comunicación lingüística, na medida en que esixe exercitarse na escoita da palabra de Deus, a exposición dos seus contidos e aplicación a cultura e as distintas formas de vida social, así como a argumentación axeitada a esta idade e sempre presente na ensinanza relixiosa. É propio da ensinanza relixiosa católica a utilización das diversas linguaxes e maneiras de comunicación que Deus utilizou na súa revelación o ser humano. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental, a linguaxe litúrxica e a súa proximidade a linguaxe dos símbolos do pobo cristiá.

A ensinanza relixiosa católica no exercicio de aprendizaxe da mensaxe cristiá capacita e permite o alumnado expresar pensamentos, conviccións, vivencias e opinións e acostumarse o discurso coherente e estruturado da fe.

Competencia social e cívica.

Na **competencia social e cívica** intégranse os elementos esenciais para a humanización, elementos persoais, interpersoais e interculturais, e recollen todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha maneira eficaz e construtiva a vida social e profesional. Dende a mensaxe cristiá, o principal é o desenrolo de todo o humano, das súas potencialidades e capacidades. Dende o desenrolo da persoa séntanse as bases para a cooperación e exercicio da cidadanía democrática, a comprensión da realidade social na que se vive, sendo conscientes dos valores do noso entorno e colaborando coa oferta de vida que nos fai Xesucristo, a construír un sistema de valores propio e a vivir en coherencia con

El. A ensinanza relixiosa católica expón, fundamenta e xerarquiza os valores e virtudes capaces de educar a dimensión moral e social da personalidade do alumnado para así facer posible a maduración da corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da cooperación, da liberdade, a xustiza, a igualdade e a caridade, todo como expresión coherente do coñecemento de Deus, revelado en Xesucristo e, tamén como resposta as grandes preguntas sobre o sentido da vida que xa nesta idade se formulan os alumnos/as. O principio básico é a dignidade do ser humano, como fillo de Deus polo que se deben respectar os principios e valores universais. O alumnado necesita razóns para amar, vivir, esperar baseadas na vida e mensaxe de amor de Xesucristo, orixe e meta da formación relixiosa que a Igrexa ofrece na escola.

As relacións interpersoais baséanse en principios e valores que emanan da persoa de Cristo polo que se afrontan as situacións de conflito mediante o diálogo, o perdón e a misericordia, que son valores xenuinamente cristiáns.

Dende a ensinanza relixiosa propónse unha reflexión e análise crítico dos valores democráticos e da cidadanía descubriendo que a súa raíz son os principios fundamentais do Evanxeo e da Doutrina Social da Igrexa: a fraternidade, a xustiza, a misericordia, o perdón, a doazón de si mesmo, a entrega total a favor dos pobres.

Competencia cultural e artística.

A contribución a **competencia cultural e artística** relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, histórica, simbólica, lingüística, de costumes, ritos, festas, valores e modos de vida impregnados polo cristianismo dende a súa orixe e o seu desenrolo actual, como manifestación do feito relixioso. A cultura e a historia europea occidental, e a propia historia e cultura española, non poden ser comprendidas e asumidas si se prescinde do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos, en concreto, nos pobos de España.

A Relixión e Moral Católica presenta o acontecemento cristiá en diálogo coa cultura, incorporando o saber da fe no conxunto dos demais saberes. Con isto os alumnos adquiren unha valoración crítica da cultura a luz do evanxeo, motivando o mesmo tempo o aprecio da propia cultura e a estima axeitada de outras tradicións culturais e relixiosas. Ademais no currículo de relixión católica tamén están presentes os elementos esenciais que definen as grandes relixións da humanidade.

A ensinanza relixiosa católica non so aporta á competencia cultural e artística uns coñecementos de arte e cultura con referencia relixiosa e unhas destrezas, senón tamén o sentido e profundidade da súa presenza que remite a unha maneira

concreta de ver a vida, de expresala e de vivir dende a achega cristiá á cultura.

A competencia de aprender e aprender.

A área de Relixión Católica como área de coñecemento dentro do proceso de ensinanza-aprendizaxe que se leva a cabo na educación, contribúe o desenrolo da competencia de **aprender a aprender**, fomentando as capacidades de aprendizaxe: atención, memoria, experiencia..., o impulso do traballo en equipo, a síntese de información e opinión. A ensinanza relixiosa axuda a ser protagonistas da súa propia aprendizaxe como resposta a vontade de Deus de que o ser humano colabore activa e libremente co plan de Deus. Aprender a aprender conleva non so unha proposta de sentimentos, valores e actitudes, senón tamén un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ten que ser crisol na procura da verdade e do ben. A ensinanza relixiosa proporciona o alumnado o principio sobre o que o ser humano debe sentirse orgulloso e motivado como Fillo de Deus, para aprender e seguir aprendendo.

A competencia sobre autonomía e iniciativa persoal.

É finalidade da escola que os alumnos e alumnas descubran a súa identidade persoal, pero esta non será posible si unha apertura o significado último e global da súa existencia humana. A autonomía e iniciativa persoal non poderá realizarse se o alumnado non se coñece a si mesmo no seu ser máis profundo, nas súas potencialidades, na súa dignidade e no seu sentido. A ensinanza relixiosa católica diríxese a persoa concreta nas súas raíces e na súa propia identidade, nas súas posibilidades humanas de acción e de servizo e diríxese o ser humano na súa finalidade transcendente. O ofrecemento do Evanxeo de Xesucristo que presenta a humanidade nova feita de homes novos conforme o designio de Deus. Propónse a Xesús como camiño que nos conduce a verdade e a vida, e ten que facerse dende a convicción profunda que procede da Igrexa que confesa, celebra e vive a fe en Xesús, e en consecuencia, mediante a forma propia e mais coherente de transmitir esa fe da Igrexa: a testemuña. A testemuña de homes e mulleres santos o longo da historia constitúe un referente continuo para a autoasimilación dos valores mais xenuinamente cristiáns. A ensinanza relixiosa educa na iniciativa persoal e autónoma do alumnado polo ben e a verdade.

Na contribución o desenrolo persoal do alumnado, a relixión é xeneradora de valores e de integración social. Tamén capacita o alumnado para examinar situacións concretas da vida e realizar con autonomía un xuízo crítico e cristián.

A competencia no coñecemento e interacción co mundo físico.

A Relixión Católica contribúe o desenvolvemento da competencia no coñecemento e interacción co mundo físico a través da Doutrina Social da Igrexa, iluminando as respostas e solucións os problemas que xorden na interacción do ser humano co medio físico e con si mesmo. Tamén contribúe a valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Apoia e dá sentido as habilidades e destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren dende esta competencia. O cristián entende a natureza como creación de Deus, polo que a valora, a coida e a fomenta.

A continuación, aparece o desenvolvemento das competencias básicas para cada curso de ESO.

6.1) 2º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: Deus, persoa e relixión

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita e comprende o mito e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
Tratamento da información e competencia dixital	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Consulta e investiga en Internet para a elaboración de actividades.
Aprender a aprender	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples,	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

	funcións executivas...	
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Selecciona valores necesarios para a sociedade actual.
Autonomía e iniciativa persoal	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable no traballo de parella e de pequeno grupo.
Cultural e artística	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	- Expresa os seus sentimentos por medio da creación de mandalas.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega das relixións na vida das persoas e pobos.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora o ser humano desde a perspectiva cristiá.

UNIDADE 2: *Dignidade e vida cristiá*

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, o relato e as citas bíblicas da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.
Tratamento da	Comprender as mensaxes	- Participa nun cine-fórum.

<i>información e competencia dixital</i>	que veñen dos medios de comunicación.	
<i>Aprender a aprender</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Fai valoracións sobre a dignidade do ser humano.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores que humanizan as persoas.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	- Realiza as súas tarefas aproveitando os tempos.
<i>Cultural e artística</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Medita e reflexiona sobre a dignidade humana a partir do visionado dunha película.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga o fundamento bíblico da dignidade humana.
<i>Competencia humanizadora e ético- moral</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento dun proxecto persoal de vida.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	- Descubre a Xesús de Nazaret e a Virxe María como os principais modelos de vida cristiá.

UNIDADE 3: Acción humana e moral católica

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os diversos apartados e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
Aprender a aprender	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	- Deseña un plan de colaboración no seu centro educativo.
Autonomía e iniciativa persoal	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable no traballo de grupo.
Cultural e artística	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Interpreta a moral de Xesús de Nazaret como modelo de acción persoal.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente

		cristiáns, como o da verdadeira liberdade.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora o sentido e finalidade da moral católica como acto de colaboración no plan de Deus.

UNIDADE 4: Revelación e relación con Deus

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita e comprende os textos, contidos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Expón un traballo e escoita con respecto as preguntas e opinións sobre este.
Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Selecciona e emprega recursos tecnolóxicos para a elaboración de traballos.
Aprender a aprender	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	- Realiza actividades de autoavaliación.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	- Descubre o valor cristián da oración.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e artística	Elaborar traballos e	- Presenta traballos de

	presentacións con sentido estético.	investigación de forma creativa.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Mostra interese polos personaxes significativos do pobo de Israel.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Recoñecer e aceptar a revelación de Deus.	- Descubre que nos podemos relacionar con Deus.

UNIDADE 5: Revelación e fe cristiá

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de cancións e películas.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza un traballo de equipo e expón os resultados á clase.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

Social e cidadá	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- escoitar en silencio e respectar os sentimentos dos demais.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e artística	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	- Elabora un diario con sentimentos profundos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Expresa a orixinalidade da fe cristiá.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes presentes na fe cristiá.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Recoñecer a intervención de Deus na historia.	- Confía en Xesús como aquel que é experto en Deus.

UNIDADE 6: Como interpretar a Biblia?

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, experiencias e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios	- Describe as aprendizaxes realizadas tras unha investigación.

	tecnolóxicos.	
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades seguindounhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a importancia da Biblia como a Palavra de Deus.
Competencia humanizadora e ético- moral	Tomar conciencia de como a fe cristiá dá resposta ás interrogantes do ser humano.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o da amizade.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o valor cristián da Biblia para a persoa humana.	- Expón para que lle serviu coñecer a vida a nivel persoal.

UNIDADE 7: O Deus cristián

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, ás estruturas	- Emprega os conceptos e o vocabulario do tema

	lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	nassúasexposicións orais e escritas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Selecciona material e ideas necesarias para o traballo de clase, individual, por parella e grupal.
Aprender a aprender	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	- Mostra interese polo uso dos recursos propios da unidade.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e artística	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Manifesta o seu criterio polas expresións musicais e cinematográficas da unidade.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre os atributos do Deus cristián.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realizan na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o da identidade persoal, tomando como modelo a Xesús de Nazaret.

Competencia de sentido transcendente	Comprender a orixinalidade do Deus un e trino.	- Expresa o misterio da Santísima Trindade e a súa orixinalidade.
---	--	---

UNIDADE 8: Fe, Credo e vida eterna

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	-Escoita, le e comprende os contidos e os relatos bíblicos da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega o vocabulario específico da unidade nas súas expresións orais e escritas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Investiga e expresa de forma clara e concisa os contidos aprendidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza a importancia do valor e a necesidade de cambiar.
Autonomía e iniciativa persoal	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	- Selecciona con criterio propio para o bo termo das cuestións formuladas.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga o Credo e a escatoloxía cristiá.
Competencia	Coñecer e apreciar os	- Mostra actitude motivadora

humanizadora e ético- moral	valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Valorar a acción salvífica de Deus na historia expresada no Credo cristián.	- Clasifica e expresa o significado do Credo.

UNIDADE 9: A Igrexa católica

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e os textos bíblicos da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates e diálogos respectando as normas de comunicación.
Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Elabora materiais, utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, sobre os contidos da unidade.
Aprender a aprender	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	- Reflexiona e avalía a partir dun cuestionario de aplicación persoal.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores como a sociabilidade e a solidariedade.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en	- Participa na resolución de actividades e no

	ámbitos de colaboración establecidos.	desenvolvemento de diálogos e debates.
Cultural e artística	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Valora a achega do cristianismo desde as súas orixes misioneras.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre as notas da Igrexa.
Competencia humanizadora e ético-moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Valorar o papel das primeiras comunidades na expansión da Igrexa.	- Expresa a misión que recibiron e o papel que xogaron as primeiras comunidades cristiás.

6.2) 4º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: Relixións universais

Competencia	Descriptor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os textos bíblicos e os contidos da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
Tratamento da	Comprender as mensaxes	- Descubre as mensaxes e

información e competencia dixital	que veñen dos medios de comunicación.	as ensinanzas dunha película.
Aprender a aprender	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Intervén por medio do diálogo seguindo unhas pautas dadas.
Autonomía e iniciativa persoal	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	- Desenvolve as súas actividades nos tempos previstos.
Cultural e artística	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	- Manifesta interese pola cultura, a arte e a busca de sentido das diversas relixións.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega das relixións e do cristianismo na busca de sentido.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente relixiosos.
Competencia de sentido transcendente	Comprender que o ser humano necesita dar un sentido á súa vida.	- Expón en que consiste o sentido da vida humana.

UNIDADE 2: Experiencia relixiosa e revelación de Deus

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario	- Presenta unha exposición

	adequado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	sobre contidos e expresións oralmente.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Dialoga sobre as aprendizaxes descubertas por medio das dinámicas de disco- fórum e cine- fórum.
Aprender a aprender	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	- Valora a achega da unidade no seu progreso de aprendizaxe.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos e valores aprendidos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Descubre a experiencia relixiosa como a máis completa.
Competencia humanizadora e ético-moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián.	- Expresa actitudes e valores que derivan do sentido relixioso do ser humano.
Competencia de sentido transcendente	Comprender que a experiencia cristiá se caracteriza pola revelación amorosa de Deus.	- Expón as achegas da experiencia cristiá ao ser humano.

UNIDADE 3: Deus, historia e Igrexa

Competencia	Descriptor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Sintetiza os principais contidos da unidade.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Investiga e completa esquemas sobre os contidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores como os do agradecemento, aproveitar o tempo e a fidelidade.
Autonomía e iniciativa persoal	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Emrende e executa as súas tarefas con sentido da responsabilidade.
Cultural e artística	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Elabora creativamente unha tarxeta cun consello para empregar ben o tempo.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre a historia da Igrexa.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de

	cristián, que se realiza na Igrexa.	valores xenuinamente cristiáns como a fidelidade.
Competencia de sentido transcendente	Valorar como Deus intervén na historia.	- Expresa que Deus se revela e realiza unha alianza co ser humano que cumpre ao longo da historia.

UNIDADE 4: O mesías e a moral da vida pública

Competencia	Descriptor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega adecuadamente a linguaxe nas súas reflexións e redaccións.
Tratamento da información e competencia dixital	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Usa as tecnoloxías adecuadamente para o desenvolvemento das actividades que o requiren.
Aprender a aprender	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os seguintes en función dos resultados intermedios.	- Reflexiona e actúa seguindounhas pautas metodolóxicas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Aprecia o valor do compromiso social.
Autonomía e iniciativa persoal	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Selecciona, describe, xulga e actúa ante un problema actual da

		sociedade e a política.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre os conceptos relacionados co servo de lavé e o mesianismo.
Competencia humanizadora e ético moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o do compromiso social e político.
Competencia de sentido transcendente	Valorar a revelación de Deus na historia.	- Expresa que Deus se revela e intervéen na historia para ofrecer o seu amor e salvación.

UNIDADE 5: Xesucristo, Igrexa e misión

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, textos, citas e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Expresa correctamente os contidos traballados na unidade.
Tratamento da información e competencia dixital	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
Aprender a aprender	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Fai valoracións críticas e morais sobre a manipulación nos medios de comunicación social.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe,	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

	intelixencias múltiples, funcións executivas...	
Social e cidadá	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	- Experimenta o sentimento de entrega persoal.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezarou promover accións novas.	- Participa no método de aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.
Cultural e artística	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Dialoga sobre diversos aspectos relacionados coa arte presentes na unidade.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga e descobre a relación entre Xesucristo, a súa misión e a Igrexa.
Competencia humanizadora e ético-moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Aprecia o sentimento de entrega persoal e o valor da crítica moral.
Competencia de sentido transcendente	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	- Expresa compromisos concretos para actualizar a misión de Xesús.

UNIDADE 6: Xesucristo, sacramentos e Matrimonio

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os textos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa por medio do diálogo nas diversas propostas da unidade.
Tratamento da	Comprender as mensaxes	- Descubre as mensaxes e

información e competencia dixital	que veñen dos medios de comunicación.	as ensinanzas dunha película.
Aprender a aprender	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Reflexiona e interioriza valores relacionados coa convivencia da parella.
Autonomía e iniciativa persoal	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable en dinámicas como o role-playing.
Cultural e artística	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	- Mostra creatividade na confección dunha tarxeta de voda.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega dos sacramentos como medio de encontro con Xesucristo.
Competencia humanizadora e ético moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns, en especial o de coherencia persoal.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora como o encontro con Cristo transforma a vida.

UNIDADE 7: Igrexa, moral e sexualidade

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de	- Participa en debates

	comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	segundo as pautas establecidas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e as ensinanzas dunha película.
Aprender a aprender	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Realiza un traballo colaborador e expón os resultados á clase.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Dialoga e participa en debates para extraer conclusións sobre os temas analizados.
Autonomía e iniciativa persoal	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	- Promove un clima de traballo eficaz nas dinámicas grupais.
Cultural e artística	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	- Compón un poema.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Toma conciencia de que Cristo ilumina todas as dimensións do ser humano.
Competencia humanizadora e ético moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Recoñecer os fundamentos que xustifican a enseñanza moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo e	- Valora o sentimento de namoramento e o sentido cristián do amor.

	cos outros.	
--	-------------	--

UNIDADE 8: Igrexa, autoridade e verdade

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
Tratamento da información e competencia dixital	Manexa ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	- Investiga en Internet para obter informacións.
Aprender a aprender	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre realizar no proceso de aprendizaxe.	- Realiza propostas de traballo seguindo unhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa de forma cooperativa na preparación e desenvolvemento das propostas de grupo.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezarou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a importancia e as achegas da Igrexa na historia.
Competencia	Tomar conciencia de como a	- Mostra interese pola

humanizadora e ético moral	Igrexa está ao servizo da verdade do ser humano.	verdade e defensa do ser humano.
Competencia de sentido transcendente	Descubrir a autoridade da Igrexa unida á misión de Xesús e ao servizo da verdade.	- Expresa que a autoridade eclesial está ao servizo da verdade.

UNIDADE 9: Os cristiáns e a civilización do amor

Competencia	Descriptor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.
Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Investiga e presenta en formato dixital os contidos aprendidos.
Aprender a aprender	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Responde con propios argumentos a diversas opinións sobre un tema dado.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá.	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	- Participa activamente no traballo colaborador e grupal.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Propón medidas concretas para cambiar o mundo.
Cultural e	Mostrar respecto cara ao	- Expresa a súa valoración

<i>artística</i>	patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	sobre as achegas do cristianismo e da Igrexa católica ao servizo da civilización do amor.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Recoñece a importancia da misión da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.

7) **CONTIDOS**

2º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: *Deus, persoa e relixión*

- O ser humano é creado por Deus, libre e intelixente e á súa imaxe e semellanza.
- A persoa é un ser relixioso: a relixiosidade.
- O relato bíblico «Abraham e Isaac».
- A espiritualidade e a persoana Biblia; o sentimento espiritual.
- Dimensións e valores da persoa.

UNIDADE 2: *Dignidade e vida cristiá*

- O fundamento da dignidade da persoa.
- Características do proxecto persoal de vida cristiá e os principais modelos de vida para o cristián.
- O relato bíblico «A parábola dos talentos».
- O valor do tempo na Biblia e o sentimento de dignidade.
- Os proxectos de vida e os seus valores.

UNIDADE 3: *Acción humana e moral cristiá*

- Ser humano colaborador da creación de Deus.
- Características da ética universal e a moral católica.
- O relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora».
- A espiritualidade de María de Nazaret e o sentimento de empatía.
- O valor da liberdade.

UNIDADE 4: *Revelación e relación con Deus*

- Deus revélase na historia.
- O cristián relaciónase con Deus e acepta a súa revelación.
- O relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael».
- O sentimento de reflexión persoal e a espiritualidade de relacionarse con Deus.
- O valor da oración.

UNIDADE 5: *Revelación e fe cristiá*

- A aceptación da revelación: a fe.
- A orixinalidade da fe cristiá.
- O relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo».
- O don da fe e o sentimento de escoitar.
- Os valores da fe cristiá.

UNIDADE 6: *Como interpretar a Biblia*

- Características xerais e clasificación dos libros da Biblia.
- Orixe, composición e interpretación dos Libros Sagrados.
- O relato bíblico «A historia de Xonás».
- A *Lectio Divina* e o sentimento de comunicarse.
- O valor da amizade.

UNIDADE 7: *O Deus cristián*

- Xesucristo revela a Deus como Trindade.
- Orixinalidade do Deus cristián.
- O relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».
- Calidades de Deus un e trino e o sentimentocristián.
- O valor da fraternidade.

UNIDADE 8: *Fe, Credo e vida eterna*

- O Credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia.
- Características e verdades de fe da escatoloxíacristiá.
- O relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo».
- Os textos bíblicos sobre a vida eterna e o sentimento de recollemento.
- O valor de cambiar.

UNIDADE 9: *A Igrexa católica*

- Expansión da igrexa, as primeiras comunidades.
- As notas da Igrexa.
- O relato bíblico «A parábola dos xornaleiros da viña».
- Espiritualidade do canto relixioso e sociabilidade.

- O valor da solidariedade.

4º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: *Relixións universais*

- O desexo de atoparse con Deus.
- As relixións: busca do sentido da vida.
- O relato bíblico «Rut, a estranxeira».
- A espiritualidade da paz interior e o sentimento de busca de sentido.
- O valor do diálogo.

UNIDADE 2: *Experiencia relixiosa e revelación de Deus*

- Experiencia relixiosa e experiencia cristiá.
- A experiencia cristiá, plenitude da revelación relixiosa.
- O relato bíblico «Noé e o diluvio universal».
- Actitude relixiosa e éxtase relixiosa.
- O valor de seguir un bo mestre.

UNIDADE 3: *Deus, historia e Igrexa*

- A fidelidade de Deus á alianza co ser humano.
- A dobrerealidade da Igrexana historia da Idade Moderna e da Idade Contemporánea.
- O relato bíblico de «O profeta Xeremías».
- O agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.
- O valor da fidelidade.

UNIDADE 4: *O Mesías e a moral da vida pública*

- A figura mesiánica do Servo de lavé.
- Características da moral católica da vida pública.
- O relato bíblico «A historia do rei Saúl».
- A práctica da fe cristiá e o sentimento de sufrimento.
- O valor do compromiso social.

UNIDADE 5: *Xesucristo, Igrexa e misión*

- A chamada de Xesús a colaborar con El xeraunhacomunidade.
- Compromisos para actualizar a misión de Xesús.

- O relato bíblico «Xesús chama os primeiros discípulos».
- Comunicación con Xesús e sentimento de entrega persoal.
- O valor da crítica moral.

UNIDADE 6: *Xesucristo, sacramentos e matrimonio*

- Os sacramentos e a súa clasificación.
- Características dos sacramentos da Igrexa católica e do sacramento do Matrimonio.
- O texto bíblico «Canto ao amor cristián».
- Poesía amorosa da Biblia e o sentimento de salvar o matrimonio.
- O valor da coherencia persoal e cristiá.

UNIDADE 7: *Igrexa, moral e sexualidade*

- A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano.
- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da sexualidade humana.
- Os relatos bíblicos de «A Creación do home e a muller».
- Afectividade e sentimento de namoramento.
- O valor do amor.

UNIDADE 8: *Igrexa, autoridade e verdade*

- Autoridade positiva e autoritarismo.
- A autoridade eclesial aoservizo da verdade.
- O relato bíblico «Susana, Daniel e os dousxuíces».
- A verdade do ser humano e o sentimento de sinceridade.
- O valor da verdade.

UNIDADE 9: *Os cristiáns e a civilización do amor*

- A misión da Igrexa no mundo.
- Características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por todo o mundo.
- O relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».
- Espiritualidade ecolóxica e sentimento de eternidade.
- O valor de cambiar o mundo.

8) TEMPORALIZACIÓN:

1. **Primeiro trimestre:** unidades 1-3
2. **Segundo trimestre:** unidades 4-6
3. **Terceiro trimestre:** unidades 7-9

9) METODOLOXÍA:

Os principais criterios metodolóxicos a seguir son:

Partir da experiencia do alumno: É moi importante primeiro coñecer o grado de coñecemento do alumno. O alumno posúe un conxunto de experiencias e ideas sobre a realidade que lle rodea que deben ser empregadas como punto de partida para as súas novas aprendizaxes e coñecementos. Axudarase a reflexionar sobre as diversas situacións de índole persoal, familiar e social, de xeito que esas experiencias sirvan de punto de partida para alcanzar unha maior comprensión da boa Nova de Xesús.

O conectar coa experiencia do alumno, esperta nel un maior interese e motivación, e ademais facilitaralle o carácter significativo das aprendizaxes.

Conceder unha particular importancia a actitude persoal do alumno: pero sen descoidar o traballo en grupo; o cal si se desenrola favorece ó desenrolo da dimensión social do alumnado. O traballo en pequeno ou gran grupo favorece o intercambio de ideas, motivación e que aprendan uns de outros.

Especial atención ó feito de que **os alumnos son diferentes entre si, (atención á diversidade)**: por iso a necesidade de adaptar as ensinanzas e actividades ás posibilidades, necesidades e intereses de cada un. Na práctica diaria dentro da aula pódense atopar tres tipos de alumnos cos que se deben empregar estratexias diferentes:

- Aqueles alumnos que seguen ben as ensinanzas do grupo.
- Os menos motivados ou capacitados, cos que hai que propoñerse, polo menos, a consecución dos obxectivos mínimos propostos para cada curso.
- Os alumnos máis motivados, máis traballadores ou capacitados, que demandan un ritmo de aprendizaxe máis rápido que o resto do grupo.

Para atender estes distintos niveis, o profesor debe propoñer actividades de diferente nivel de complexidade e dificultade, dende as mais sinxelas ata as mais complexas, e actividades en grupo e individuais que poidan acomodarse as características de cada alumno.

Os alumnos que necesiten unha Adaptación Curricular Individualizada (ACI) serán seguidos de forma especial, en colaboración co Departamento de Orientación do centro. Para eles o Departamento elaborará diferentes materiais que intenten adaptarse as súas necesidades.

Aplicar estratexias de indagación: A súa característica fundamental consiste en servir de estímulo ó alumno para realizar actividades de busca que poidan ser moi variadas: localizar textos na Biblia, consultar unha enciclopedia ou dicionario, buscar unha determinada información nun libro de historia, ciencias ou arte, facer unha enquisa ou un cuestionario, etc..

Fomentar a creatividade e a expresión persoal do alumno: A formación relixiosa ten que servir ós alumnos para a elaboración de xuízos persoais para expresar de maneira persoal e libre a súa visión cristiá da vida.

Emprega simultaneamente diversas técnicas de ensino: Os alumnos aprenden mellor cando o profesor emprega diversas técnicas de ensino-aprendizaxe, combinándoas axeitadamente. Unhas veces será unha breve explicación do profesor, outras, o diálogo e a reflexión a partir da lectura dun texto da Biblia ou comentario dun texto do Maxisterio da Igrexa; a observación de ilustracións; o xuízo crítico sobre determinadas informacións dos medios de comunicación, a busca dunhas pasaxes do Evanxeo; un debate,... Tamén son imprescindibles os recursos de carácter audiovisual: montaxes de diapositivas, cine, documentais, cómic, música, anuncios publicitarios, ...

Hai que ter en conta **a linguaxe ou vocabulario relixioso básico**.

A interdisciplinabilidade. É necesario relacionar os coñecementos que van adquirindo nas clases de Relixión cos que adquiren en outras áreas curriculares. A Relixión no marco escolar, é unha disciplina entre as outras e coas outras. Non debe ser unha materia aparte senón que debe estar intimamente relacionada coas demais áreas curriculares. Por iso é importante entrar en contacto coa cultura concreta dos alumnos un diálogo aberto, crítico e respectuoso cos outros campos do saber.

Impartir a clase de relixión católica nun clima que facilite a liberdade do alumnado: Isto por respecto a un posible pluralismo relixioso do alumnado, pero tamén por imperativo evanxélico: transmitir unha ensinanza; o coñecemento da fe ofrécese, non se impón. No diálogo educativo cos alumnos, o profesor de Relixión ten ocasión de dar testemuña de que na fe cristiá encontrou a resposta as súas grandes preguntas existenciais.

Transmitir unha ensinanza especificamente relixiosa: A mensaxe cristiá débese presentar de forma clara e inequívoca, de xeito que os alumnos vaian adquirindo unha visión completa da Relixión Católica e dos conceptos e actitudes claves da mensaxe cristiá.

Metodoloxía activa: O protagonista é o alumno, o profesor orienta e informa acerca das fontes, e ensina a utilizalas.

A metodoloxía debe axudar a distinguir: datos e a súa interpretación; valores verdadeiros e falsos, ensinar a ser críticos e reflexivos, axudar a facer síntese entre fe e cultura.

10) FERRAMENTAS PARA A REFLEXIÓN E AVALIACIÓN DA PRÁCTICA DOCENTE

Nesta programación ofrécense unha serie de instrumentos de axuda para reflexionar sobre catro aspectos fundamentais na práctica docente:

1. Planificación.
2. Motivación do alumnado.
3. Desenvolvemento da ensinanza.
4. Seguimento e avaliación do proceso de ensinanza aprendizaxe.

1. PLANIFICACIÓN

INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
1. Programa a asignatura tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.		
2. Programa a asignatura tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento.		
3. Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos de estudantes.		
4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.		
5. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación de aula e ás necesidades e intereses do alumnado.		
6. Establece os criterios, procedimentos e os instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos alumnos e alumnas.		
7. Coordínase co profesorado de outros departamentos que poidan ter contidos afíns a súa asignatura.		

2. MOTIVACIÓN DO ALUMNADO

INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
1. Proporciona un plan de traballoo principio de cada unidade.		
2. Plantea situacións que introduzana unidade (lecturas, debates, diálogos...).		
3. Relaciona os aprendizaxes con aplicaciónsreaisou coa súaafuncionalidade.		
4. Informa sobre os progresos conseguidos e as dificultades atopadas.		
5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.		
6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.		
7. Promove a reflexión dos temas tratados.		

3. DESENVOLVEMENTO DA ENSINANZA

INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidadeou tema con mapas conceptuais, esquemas...		
2. Cando se introduzan conceptos novos, relaciónaos, si é posible, cos xacoñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...		
3. Ten predisposición para aclarar dudas e ofrecer asesorías dentro e fora das clases.		
4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenrolo de cada unidade didáctica.		
5. Utiliza axuda audiovisual ou de outro tipo para apoiar os contidosna aula.		
6. Promove o traballo cooperativo e manténunha comunicación fluida cos estudantes.		
7. Desenrola os contidosdunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.		
8. Plantea actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.		
9. Plantea actividades grupais e individuais.		

4. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA APRENDIZAXE

INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
1. Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ó nivel dos estudantes.		
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
3. Revisa, con frecuencia, os traballospropostosna aula e fora dela.		
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e cómo pode melloralas.		
5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e alumnas, e da pautas para a mellora das súasaprendizaxes.		
6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos.		
7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.		
8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.		
9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivosforon alcanzados con suficiencia.		
10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos,o nivel dos estudantes, etc.		
11. Emplea diferentes medios para informar dos resultados ós estudantes e óspais.		

11) MATERIAL EMPREGADO:

Os criterios de selección de materiais e recursos didácticos baséanse en:

- Coherencia entre os mesmos e os obxectivos, contidos a seguir.
- grado de utilidade dos mesmos.
- Adecuación ao centro, alumnado, zona na que nos movemos e a actual situación sanitaria debido á pandemia.

O material empregado:

- a) Material fotocopiabile
- b) A Biblia
- c) Enciclopedia, dicionario
- d) Mapas de Terra Santa (atlas bíblico)
- e) Folletos
- f) Textos do Maxisterio da Igrexa
- g) Películas bíblicas e de animación, cine actual, documentais, monográficos sobre a vida de diferentes santos...
- h) Música
- i) Ilustracións con motivos relixiosos tomadas de libros de arte
- j) Fichas de ampliación e reforzo tomadas de diferentes libros para motivar a clase de Relixión
- k) Xornais e revistas
- l) CD-ROM
- m) Internet
- n) Portátiles
- o) Aula Virtual
- p) Webex
- q) Correo electrónico

11.1) TICS

Os materiais didácticos multimedia foron adquirindo unha grande importancia na educación actual. A elaboración destes materiais didácticos foi evolucionando ao longo dos últimos anos e hoxe case ninguén dubida da súa capacidade para incidir na aprendizaxe dende as idades máis novas.

É unha realidade incuestionable que a incorporación das TICS na sociedade e en especial no ámbito da educación, aporta unha grande fonte de recursos e materiais didácticos que inflúen de maneira significativa no ensino e aprendizaxe.

Un sistema de aprendizaxe baseado nas Tecnoloxías da Información e a Comunicación aporta un valor engadido ao actual sistema educativo e abre as portas a novos paradigmas educativos e de información.

A utilización das TICS na aula proporciónalle ó estudante unha ferramenta que se axeita a súa actual cultura tecnolóxica, e dálle a posibilidade de responsabilizarse máis da súa educación e que o fai protagonista da súa propia aprendizaxe, do permanente aprender a aprender.

Neste contexto é imprescindible incorporar as TICS na aula desenrolando recursos pedagóxicos dinámicos que utilizan unha metodoloxía activa e innovadora co obxectivo de aumentar a motivación do alumnado cara a materia. Da mesma maneira, pode mellorar a comunicación entre profesor e alumnado e aumenta a súa motivación e satisfacción na aprendizaxe de novos conceptos. A posibilidade de manipular, de interactuar favorece a aprendizaxe significativa. Os recursos visuais e auditivos variados e o plantexamento de actividades coma situacións reais facilitan a comprensión de aspectos que as veces resultan difíciles de integrar no traballo normal da aula.

A variedade da tipoloxía de actividades posibles co uso das TICS evita a monotonía e favorece o interese do alumnado con diferentes capacidades, respectando o seu propio ritmo de aprendizaxe e facilitándolle o profesorado un resultado positivo en canto o tratamento da diversidade na aula.

A interactividade das aplicacións multimedia favorece un ensino e aprendizaxe máis dinámico e didáctico. A actitude do usuario fronte a interactividade estimula a reflexión, o cálculo de consecuencias e provoca unha maior actividade cognitiva.

Os recursos multimedia presentes en Internet complementan a oferta de contidos tradicionais coa utilización de animacións, vídeos, audio, gráficos, textos e exercicios interactivos que reforzan a comprensión dos contidos do libro de texto e enriquecen a súa presentación.

Na área de Relixión Católica utilízanse moi a miúdo as TICS polas razóns que se acaban de enunciar. O que máis se utiliza son os materiais audiovisuais: música,

diferentes películas, xa sexan de contido bíblico, xa sexa cine actual, e tamén documentais, sempre relacionados co tema co que se está traballando nese intre. Tamén cabe sinalar que en cada unidade se lles proporcionará o alumnado diferentes páxinas de Internet que tratan ese tema para que eles poidan consultar. Algunhas de esas páxinas conteñen xogos e incluso webquest. Un exemplo é: <http://www.sanisidrolabrador.com/webquest/>

Tamén se utiliza un CD-ROM con numerosas actividades para traballar coa Biblia.

Non hai libro de texto, traballárase coa plataforma dixital.

Foi creado un curso da materia na Aula Virtual do centro para cada nivel educativo. Xa está en funcionamento. Xunto co correo electrónico será de gran utilidade en caso de volver a estar confinados, ou para aquel alumnado que non poida asistir presencialmente ás clases.

11.2) PLAN LECTOR

Dende a área de Relixión Católica fomentárase o interese do alumnado pola lectura. Animárase ao alumnado de todos os niveis a que profundicen nos temas que se están traballando na aula por medio da lectura de textos que lles entregará a profesora, e tamén por medio da lectura da Biblia, xornais, revistas, monográficos, Dende o primeiro día de clase e en cada tema, a profesora vai lles a suxerir a posibilidade de que busquen na casa pola súa conta información e noticias (en revistas e xornais) sobre o tema tratado. Así, poden levalo a clase e compartilo cos demais compañeiros/as. Esta é unha forma de animalos a ler na casa, de buscar información concreta (sobre os temas que estamos a traballar), de que as clases non se reduzan ao libro de texto, de motivalos, e sobre todo de que sexan eles mesmos os verdadeiros protagonistas. Terase en conta as achegas de cara a nota na avaliación. Cada vez que un alumno/a leve á clase unha noticia terá que lela en voz alta, logo comentárase e abrírase un pequeno debate no que se intercambiarán as distintas opinións xurdidas. Por experiencia en cursos anteriores, son case sempre os mesmos alumnos/as os que traen as novas de xornais ou revistas. Isto é debido a que nesta idade non están acostumados a ler prensa diariamente, e se o fan, son moi selectivos, por exemplo os rapaces só len a sección de deportes.

En segundoo curso de ESO, cando se trate o tema dos Dereitos Humanos buscarán, (en horario de clase), en **xornais** que a profesora lles proporcionará, novas que mostran como moitas veces non se cumpren tales dereitos. Logo por grupos, elaborarán murais con recortes no que sinalarán contra que dereito atentan as novas seleccionadas. Para animar a que lean xornais e revistas na casa e que busquen mais novas, subiráselles a nota da avaliación.

A utilización da **Sagrada Escritura** para buscar e ler pasaxes vai a ser considerable. Pero hai que sinalar que para interpretar un texto bíblico é necesario seguir os seguintes pasos:

- Buscar o texto na Biblia
- Descubrir que buscaba o autor cando escribiu o texto e a quen ía dirixido
- Ler atentamente o texto tendo en conta a intención do autor. Captar a mensaxe e aqueles aspectos que son chocantes na actualidade
- Descubrir o que quere transmitir o texto, a súa mensaxe
- Sacar unha conclusión práctica para a vida de cada un e a dos demais

No departamento contamos con material para traballar coa Biblia de maneira amena. Trátase de actividades lúdicas nas que aprenden a manexar a Biblia o tempo que potencia a lectura da mesma. Por exemplo, a profesora formula preguntas e sinala a cita bíblica onde aparece a resposta. Eles buscan a cita na Biblia ou na súa edición dixital e responden. Esta actividade realízase en grupo, e o equipo que mais acertos ten é o ganador. Gústalles moito esta actividade pola competición que hai entre os grupos por ver quen é o grupo que máis acertos ten.

Tamén se utilizará **Internet** na aula de informática para buscar información concreta. Outras veces, a profesora proporcionaralle ao alumnado páxinas web para consultar e contestar por escrito preguntas que lles foron formuladas e que tiñan que ver co que se estaba a estudar nese intre.

En todos os cursos empregárase o libro de texto para introducir os temas. Serán os mesmos alumnos/as de forma voluntaria os que leerán en voz alta, e sobre a lectura, contestarán por escrito ou oralmente ás cuestións. A finalidade é levar a cabo unha lectura comprensiva.

En cada unidade mostraráselles unha serie de libros que tratan o tema co que se está a traballar nese intre por si queren profundizar no mesmo. A continuación vai unha selección de libros de lectura optativa:

- J.L. ARSUAGA E I. MARTÍNEZ, *La especie elegida*, Temas de Hoy, 2000
- J.L.ARSUAGA. *El collar del Neardental*, Temas de Hoy, 2000
- RICHARD H. WILKINSON, *Todos los dioses del AntiguoEgipto*. Oberon, Madrid, 2003
- R.M.OGILVIE, *Los romanos y susdioses*. Alianza, Madrid, 1995
- E.GALLUD, *Los viajes de Nandi y otros cuentos de la India*, Oberon, Madrid, 2004
- ESCHMITT,E.E. *Oscar y Mamie Rose*
- MARK TWAIN. *El diario de Adán y Eva*
- V.HUGO, *Los miserables*

- WILLIAM GOLDMAN, *La princesa prometida*
- KESHAVJEE, S, *El rey, el sabio y el bufón*, Ediciones Destino, 2004
- MORO, J, *Las montañas de Buda*, Planeta /Seix Barral, 2010
- BEN JELLOUNT, T, *El Islam explicado a nuestros hijos*, RBA, 2002
- GORDON, NOAH, *El rabino*, Ediciones B, Barcelona, 1993
- GORDON, NOAH, *El último judío*
- ALEIJEM, Scholem, *Tevie, el lechero*, Riopiedras, Zaragoza, 2004
- CORTÉS, JL, *Un señor como Dios manda*, PPC, Madrid, 2002
- CORTÉS, JL, *El señor de los amigos*
- CORTÉS, JL, *Agustín, el del corazón inquieto*, PPC, Madrid, 2003
- SIENKIEWICZ, Henryk, *Quovadis?*, Planeta, Barcelona, 2010
- LE CARRE, John, *El jardinero fiel*, Ediciones El País, Madrid, 2008
- LINS, Paulo, *Ciudad de Dios*, Tusquets, Barcelona, 2003
- ECO, U, *El nombre de la rosa*, Plaza y Janés Editores, 2001
- FALCONES DE SIERRA, I, *La catedral del mar*. Ed.Grijalba, 2007
- MERLO, C, *Tres gigantes del Renacimiento: Leonardo, Miguel Ángel y Rafael*, Ed. Editex, 1999
- CORTÉS, JL, *Teresa, la de Jesús*, Ed, PPC, 2004
- DELIBES, M, *El hereje*, Ed, Destino, 2002
- FERNÁNDEZ, J, *Jesús cuenta su vida*, Instituto Teológico Compostelano, 2008

12) AVALIACIÓN:

A avaliación é un conxunto de actividades cunha finalidade común: regular o funcionamento do proceso e sistema educativo. Deber ser máis que avaliar a aprendizaxe do alumno.

A avaliación non debe ser considerada como un fin en si mesma nin cambiar “Avaliación para Educación”. Ten que servir de motivación para que o alumno poida corrixirse e mellorar. Expresar os resultados que xunto coas motivacións orientadoras sirvan de información para os alumnos e os pais.

A avaliación deber ser **CONTINUA**. Ten a función de recollida sistemática de información e criterios de acordo cos alumnos, centro, profesor e administración.

Que avaliar?

- a) Obxectivos educativos programados
- b) Axustar criterios, de etapas e contexto do centro

Cando avaliar?

Deberanse aplicar sucesivamente tres tipos de avaliación:

Unha **avaliación inicial** para coñecer o grado de desenvolvemento do alumno e o seu estado previo de coñecementos, procedementos e actitudes. Isto servirlle ao profesor para adaptar a súa actuación educativa ás características e posibilidades reais de cada un dos seus alumnos. Os alumnos deben responder a unha serie de preguntas moi sinxelas.

Unha **avaliación formativa** que se vai facendo ao longo do curso e que interesa sistematizar para non deixar desatendido ningún dos obxectivos previstos.

Unha **avaliación final**, ao termino do proceso, para constatar si se conseguiron as intencións do programa de ensinanza e aprendizaxe.

Como avaliar?

A avaliación ten unha finalidade formativa, é dicir, servir de axuda aos alumnos no proceso da súa aprendizaxe. Pretende axudarlles a coñecer oportunamente os seus acertos e erros, para reforzar aqueles e pór remedio a estes. En canto aos instrumentos ou medios para a avaliación será oportuno facerlles saber que **o seu traballo avaliarase mediante diversos medios**, como por exemplo:

- O bo estado do material de traballo
- A revisión periódica das tarefas (presentación esmerada, actividades completas, ben feitas, etc..)
- O interese e a laboriosidade na aula e fora dela
- As preguntas orais que faga o profesor na clase
- Probas de tipo test moi breves
- Proba de avaliación trimestral
- Traballos sobre libros, folletos, etc..
- Traballos complementarios

- A participación activa na aula

12.1) AVALIACIÓN INICIAL NA ESO

A avaliación inicial levarase a cabo coa recollida de información mediante:

- Informes anteriores
- Observación directa (cubriendo un documento a modo de indicador de observación para valorar o grao de integración, motivación e interese do alumnado)
- Redacción libre sobre o tema: *Xesús de Nazaret*
- Proba inicial con preguntas moi sinxelas

12.2) CRITERIOS DE AVALIACIÓN

2º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: *Deus, persoa e relixión*

- Establecer diferenzas entre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais.
- Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.
- Identificar os personaxes e os valores do relato bíblico «Abraham e Isaac».
- Recoñecer expresións simbólicas bíblicas sobre as dimensións persoais, en especial a espiritual.
- Tomar conciencia dos valores e virtudes fundamentais que permiten un desenvolvemento de forma integral.

UNIDADE 2: *Dignidade e vida cristiá*

- Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.
- Sintetizar que é o proxecto de vida cristiá.
- Expresar o argumento, a interpretación e a ensinanza principal do relato bíblico «A parábola dos talentos».
- Saber aproveitar ben o tempo e valorar a propia dignidade e a dos demais.
- Reflexionar sobre os proxectos e valores persoais.

UNIDADE 3: *Acción humana e moral cristiá*

- Entender o sentido e a finalidade da acción humana.
- Distinguir o fundamental e o máis orixinal da moral católica.
- Interpretar o relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora» e algunhas das ensinanzas morais.
- Dialogar sobre a espiritualidade cristiá e reflexionar sobre o sentimento de empatía.
- Descubrir e valorar a verdadeira liberdade humana.

UNIDADE 4: *Revelación e relación con Deus*

- Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.
- Describir pautas para relacionarse con Deus.
- Resumir o relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael» e algunhas das ensinanzas que se poden extraer e aplicar hoxe.
- Reflexionar e aprender a relacionarse con Deus.
- Descubrir e aprender o valor da oración.

UNIDADE 5: *Revelación e fe cristiá*

- Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.
- Expresar a orixinalidade da fe cristiá.
- Expoñer algunhas das principais ensinanzas que se poden extraer do relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo».
- Dialogar sobre a fe e expresar vivencias sobre o sentimento de escoitar.
- Expresar os valores e virtudes da fe cristiá.

UNIDADE 6: *Como interpretar a Biblia*

- Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.
- Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa en torno á interpretación bíblica.
- Interpretar o relato «A historia de Xonás», seguindo os criterios católicos..
- Descubrir os sentimentos que produce dialogar con Deus por medio da Biblia.
- Recoñecer a inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.
- Describir valores e calidades da verdadeira amizade.

UNIDADE 7: *O Deus Cristián*

- Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.

- Descubrir a orixinalidade do Deus cristián respecto ás outras relixións monoteístas.
- Describir o argumento, claves de interpretación e ensinanza principal do relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».
- Desenvolve a espiritualidade a partir dos atributos de Deus e experimenta o sentimento do amor cristián.
- Vincular o sentido comunitario da Trindade coa dimensión relacional humana.
- Comprender o valor da identidade persoal.

UNIDADE 8: *Fe, Credo e vida eterna*

- Descubrir o carácter histórico da formulación do Credo cristián.
- Recoñecer as verdades da fe cristiá presentes no Credo.
- Resumir as principais verdades da fe cristiá sobre a vida eterna.
- Comprender o significado e as claves necesarias para interpretar correctamente o relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo».
- Reflexionar sobre a vida eterna desde o sentimento de recolleemento.
- Concienciarse sobre o valor da conversión cristiá.

UNIDADE 9: *A Igrexa católica*

- Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.
- Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica.
- Narrar o argumento e extraer unha ensinanza persoal do relato bíblico «A parábola dos xornaleiros da viña».
- Desenvolver o sentimento de espiritualidade por medio dunha canción relixiosa e de sociabilidade.
- Experimentar o valor da solidariedade.

4º CURSO DE E.S.O.

UNIDADE 1: *Relixións universais*

- Resumir a vida e as ensinanzas de Buda.
- Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións.
- Investigar os valores que se propoñen no relato bíblico «Rut, a estranxeira».
- Recapacitar sobre a paz nas relixións e a busca de sentido.
- Reflexionar sobre o valor do diálogo.

UNIDADE 2: *Experiencia relixiosa e revelación de Deus*

- Explicar en que consisten a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.
- Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á busca de sentido.
- Enumerar os feitos e ensinanzas relixiosos do relato bíblico «Noé e o diluvio universal».
- tituderelixiosa e experimentar o sentimento de éxtaserelixiosa.
- Identificar a Xesús de Nazaret como o mellormestre para a vida.

UNIDADE 3: *Deus, historia e Igrexa*

- Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.
- Expresar a dobre dimensión, humana e divina e de acertos e erros, que se dan na vida da persoa e na historia da Igrexa.
- Indicar a principal ensinanza moral e relixiosa do relato bíblico «O profeta Xeremías».
- Reflexionar e experimentar a espiritualidade de agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.
- Concienciarse sobre o valor da fidelidade.

UNIDADE 4: *O Mesías e a moral da vida pública*

- Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufridor e o Mesías político.
- Sintetizar as características da moral católica da vida pública.
- Describir as ensinanzaspersoais e sociais que se poden extraer do relato bíblico «A historia do rei Saúl».
- Valorar a importancia de practicar a fe e o sentimento de sufrimento.
- Estimar o valor do compromiso social.

UNIDADE 5: *Xesucristo, Igrexa e misión*

- Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.
- Achar compromisos cristiáns para actualizar a misión de Xesús.
- Coñecer e apreciar o convite de Xesús a colaborar nasúa misión.
- Constatar e expresar como a comunicación con Xesús xera o sentimento de entrega persoal.
- Aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.

UNIDADE 6: *Xesucristo, sacramentos e matrimonio*

- Resumir as principais características dos sacramentos da Igrexa católica.
- Sintetizar o sacramento do Matrimonio e a súa liturxia.
- Enumerar as características máis orixinais do amor cristián segundo o texto bíblico do «Canto ao amor cristián».
- Expresar a espiritualidade amorosa e o sentimento de fortalecer o vínculo matrimonial.
- Argumentar ante dilemas con coherencia persoal e cristiá.

UNIDADE 7: *Igrexa, moral e sexualidade*

- Sintetizar os trazos fundamentais da sexualidade humana.
- Resumir as características máis importantes da moral católica da sexualidade humana.
- Aplicar as claves para interpretar correctamente os dous relatos bíblicos de «A Creación do home e a muller» e indicar as súas ensinanzas.
- Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa.
- Discernir o verdadeiro amor.

UNIDADE 8: *Igrexa, autoridade e verdade*

- Diferenciar entre autoridade positiva e autoritarismo.
- Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.
- Expresar o argumento e a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces».
- Reflexionar sobre a defensa da verdade do ser humano e a sinceridade.
- Indagar sobre o valor da verdade.

UNIDADE 9: *Os cristiáns e a civilización do amor*

- Resumir a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.
- Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.
- Indicar algunhas claves para interpretar correctamente o relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».
- Desenvolver e vivenciar a espiritualidade ecolóxica e o sentimento de eternidade.
- Comprender o valor de cambiar o mundo.

13) ALUMNOS/AS PENDENTES

ESO:

A este alumnado faráselle un seguimento exhaustivo. Dividirase a materia en tres partes. Daráselles boletíns de exercicios que regularmente irán entregando ao profesor para a súa corrección e ós que fará as observacións pertinentes.

Os boletíns correspondentes a cada curso son os exercicios extraídos do libro de texto de cada curso, os temas xunto cos contidos están especificados na programación feita para este curso 2022-2023.

Estes alumnos poderán examinarse de todas as probas que se fagan durante o curso programadas para eles polo Departamento, que serán da seguinte maneira:

Terán tres exames durante o curso, que non coincidirán coas avaliacións para non interferir cos exames propios do curso no que están. O alumno tamén poderá optar por facer tres traballos escritos, correspondentes ás tres partes na que se divide a materia:

- 🕒 1ª parte: temas 1-3
- 🕒 2ª parte: temas 4-6
- 🕒 3ª parte: temas 7-9

14) PLAN DE CONVIVENCIA:

O principio básico do que se parte é a **dignidade do ser humano**, como fillo de Deus polo que se deben respectar os principios e valores universais. Débense afrontar as situacións de conflito mediante o diálogo, o perdón e a misericordia, que son valores xenuinamente cristiáns. Dende a ensinanza relixiosa, propónse unha reflexión e análise crítica dos valores democráticos e da cidadanía que a súa raíz son os principios fundamentais do Evanxeo e da Doutrina Social da Igrexa: a fraternidade, a xustiza, a misericordia, o perdón, a entrega de si mesmo e a entrega total a favor dos desfavorecidos. Por outra parte, o cristián entende a natureza como Creación de Deus, polo que a valora, a coida e a fomenta. Segundo isto, o alumnado deberá:

- Asistir a clase co material necesario.
- Chegar con puntualidade.
- Seguir as orientacións do profesorado e do persoal non docente no exercicio das súas funcións.

- Tratar con respecto e consideración a todos os membros da comunidade educativa.
- Estudar con aproveitamento , así como respectar o dereito ao estudo dos demais.
- Respectar a dignidade, integridade, intimidade, ideas e crenzas de todos.
- Non discriminar ningún membro da comunidade escolar por razón de nacemento, raza, sexo ou calquera outra circunstancia persoal ou social.
- Coidar e utilizar correctamente os bens e instalacións do centro.
- Respectar as pertenzas dos demais membros da comunidade educativa.
- Participar na vida e funcionamento do centro.
- Non realizar actividades prexudiciais para a saúde nin incitar a elas.
- Aprender habilidades pacíficas e non violentas na resolución de conflitos.

15) ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES:

Visita aos beléns de Begonte e Betanzos xusto antes das vacacións de Nadal. De ser posible, é unha actividade para todo o alumnado de ESO matriculado en Relixión.

16) AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Co fin de mellorar o desenrolo docente, o Departamento considerou a inclusión da auto avaliación da programación, como medio de reorientar e optimizar o traballo na aula. A finais de curso realizarase a avaliación final de esta programación de área por medio da avaliación das programacións didácticas de aula, na que se anotarán todas as incidencias acaecidas ao longo do curso. Esta avaliación será realizada pola profesora, que anotará as súas observacións nun impreso que recolla todos os apartados da mesma tendo en conta a recepción e a consideración do proceso-aprendizaxe como un proceso de retroalimentación mutua.

REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN

Materia		Departamento	
Profesor/a			

Apartado 1: Modificacións introducidas durante o curso na programación didáctica.

CRITERIOS	OBSERVACIÓNS	Cumprimento	
		Par.	Tot.
OBXECTIVOS			
UNIDADES			

Motivo modificacións	Comentarios.
TEMPO	
RECURSOS	
METODOLOXÍA	

OUTROS	
---------------	--

Apartado 2: Análise provisional dos resultados da avaliación.

Resultados totais do alumnado				
Matriculados (descontando baixas)	Asistentes	Perdaavaliación continua	Aprobados	
			Nº total	% (asistentes)

Análise dos resultados	
-------------------------------	--

Resultado das medidas de atención á diversidade	
--	--

Apartado 3º: Propostas de revisión.

Da programación didáctica	
----------------------------------	--

Do Proxecto Curricular	
-------------------------------	--

Apartado 4º: Necesidades para o vindeiro curso.

Solicitar á dirección	
------------------------------	--

Proposta de novosobxectivos	
--	--

Criterios novos para a confección de horarios	
--	--

Xanceda, a 20 de setembro de 2022

A Profesora

Asdo.: Mª José Maroño Otero

Esta programación está suxeita a cambios, en función do nivel e interese do alumnado. Este seminario, está interesado en que o seu alumnado adquira unha formación relixiosa axeitada ás súas necesidades.

Compoñentes do Seminario:

Asdo: Mª José Maroño Otero

ANEXO I Á PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

O Departamento de Relixión decidiu agardar ao inicio das aulas para concretar os % da avaliación do alumnado matriculado na materia. O motivo é realizar o contrato de ensino-aprendizaxe en colaboración cos alumnos e alumnas. Este criterio didáctico favorece unha mellor implicación do alumnado na súa propia formación.

Así, en **ESO**:

- Probas escritas obxectivas 70%
- Traballos complementarios 30%

A nota media final da materia é a suma de todo o anteriormente especificado e dividido entre tres (segundo cada un dos tres trimestres).

Na primeira semana de xuño, **na avaliación ordinaria**, terán a posibilidade de aprobar a materia si superan un exame final de toda a asignatura (aqueles alumno/as que non o fixeron, ou aqueles que perderon o dereito á avaliación continua). En caso de haber suspensos e ter que ir a **proba extraordinaria**, este alumnado será atendido con material específico entre os días 6 e 22 de xuño durante a sesión de clase habitual. Co alumnado que teña que presentarse á convocatoria extraordinaria levaranse a cabo actividades de apoio, reforzo e recuperación. O resto do alumnado coa materia superada poderán repasar, ou ver unha película sobre algún dos temas estudados con anterioridade.

Na **convocatoria extraordinaria** da terceira semana de xuño, terase unicamente en conta a nota do exame. Esta, será o resultado da suma das puntuacións dadas a cada exercicio. Será un exame no que entren cuestións e preguntas sobre a materia impartida durante o curso académico.

Este criterio aplicarase en 2º e 4º de ESO.

No caso suposto de que algún alumno/a sexa sorprendido copiando nas súas múltiples formas, a nota será dun cero, e inmediatamente a familia será informada.

